

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
2355-25

meddelad i Stockholm den 29 oktober 2025

KLAGANDE

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Sundsvalls dom den 19 mars 2025 i mål nr 1274-24

SAKEN

Bilstöd

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens avgörande och fastställer förvaltningsrättens avgörande.

BAKGRUND

1. Bilstöd är en förmån som kan lämnas till den som på grund av ett varaktigt funktionshinder har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att anlita allmänna kommunikationer. Förmånen kan även lämnas till en förälder som har ett barn som har ett sådant funktionshinder, om föräldern sammanbor med barnet och behöver ett fordon för att förflytta sig tillsammans med barnet. Det gäller även om barnet är vuxet.
2. AA har ansökt om bilstöd i egenskap av förälder till en vuxen son med funktionshinder. Sonen bor varannan vecka tillsammans med AA,

i AAs bostad. Övriga veckor bor sonen i en egen bostad, vilket han klarar med hjälp av personlig assistans.

3. Försäkringskassan avslog ansökan med hänvisning till att AA inte kan anses sammanbo med sonen, i den mening som krävs för att beviljas bilstöd.
4. AA överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Umeå som ansåg att han är att betrakta som sammanboende med sonen. Förvaltningsrätten upphävde därför beslutet och överlämnade handlingarna i målet till Försäkringskassan för prövning av om övriga förutsättningar för att bevilja honom bilstöd är uppfyllda.
5. Försäkringskassan överklagade till Kamrarrätten i Sundsvall som ändrade förvaltningsrättens dom och fastställde Försäkringskassans beslut med följande motivering. Sonen har ett självständigt boende som inte ligger i anslutning till föräldrahemmet. I det egna boendet vistas han normalt varannan vecka och där får han hjälp av sina personliga assistenter och har eget hushåll. Ett syfte med personlig assistans är att även personer med omfattande funktionsnedsättningar ska kunna bo självständigt. Sonen får därför, trots vistelse hos föräldrarna och hushållsgemenskap med dem varannan vecka, anses bo självständigt på sådant sätt att han inte kan anses sammanbo med AA.

YRKANDEN M.M.

6. *Försäkringskassan* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva kamrarrättens dom och fastställa förvaltningsrättens avgörande samt anför följande.
7. För tolkning av begreppet sammanbo i socialförsäkringsbalken i nu aktuell mening bör ledning tas av tolkningen i praxis av begreppet ”bo tillsammans” angående underhållsstöd och bostadsbidrag. Den allmänspråkliga innebörden av ordet sammanbo är just att bo tillsammans. Bedömningen av sammanboendet ska därför inte avgöras endast av den faktiska boendesituationen. Det ska också vägas in om föräldern och barnet har en sådan hushållsgemenskap som normalt präglar ett sammanlevande, även om de inte fullt ut delar bostad i den mening att de huvudsakligen tillbringar sin dygnsvila i samma bostad.
8. I det här fallet har sonen i och för sig en egen bostad där han lever självständigt. Samtidigt bor han tillsammans med föräldrarna varannan vecka och han har då en hushållsgemenskap med dem. Det är därför fråga om ett sådant sammanboende som krävs för att bilstöd ska kunna beviljas.
9. AA medger bifall till överklagandet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Frågan i Högsta förvaltningsdomstolen**

10. Frågan är om en förälder som har ett vuxet barn som växlar mellan att bo hos föräldern och i en egen bostad med stöd av personlig assistans kan beviljas bilstöd.

Rättslig reglering m.m.

11. Bilstöd kan enligt 52 kap. 2 § socialförsäkringsbalken lämnas till en försäkrad som på grund av ett varaktigt funktionshinder har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att anlita allmänna kommunikationer.
12. Av 3 § och 10 § andra stycket framgår att bilstöd även kan lämnas till en försäkrad som har barn som har ett sådant funktionshinder som avses i 2 §. Enligt 11 § 1 gäller detta under förutsättning att föräldern sammanbor med barnet.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

13. Regler om bilstöd till föräldrar till omyndiga barn med funktionshinder infördes 1988. I förarbetena framhålls att kravet på sammanboende innebär att det ska föreligga ett stadigvarande behov av förflyttningshjälpmedel som ska tillgodoses. En sådan situation kan föreligga om barnet under veckorna vistas på elevhem, men regelbundet hämtas och bor i det egna hemmet under helger och lov (prop. 1987/88:99 s. 16).
14. Kort därefter utvidgades rätten till bilstöd till att omfatta även föräldrar till hemmaboende vuxna barn som till följd av varaktiga funktionshinder har väsentliga förflyttningssvårigheter. Bilstöd ska enligt motiven kunna utgå till föräldrarna även i fall då deras vuxna barn bor i gruppboende eller på institution under veckorna, men regelbundet vistas i föräldrahemmet under helger (prop. 1988/89:100 bil. 7 s. 144).
15. Kammarrätten har ansett att det förhållandet att ett barn har ett självständigt boende med eget hushåll där barnet delvis vistas med hjälp av personlig assistans medför att barnet, trots delvis vistelse hos föräldrarna och hushållsgemenskap med dem, inte kan anses sammanbo med föräldrarna i den mening som avses i 52 kap. 11 § 1 socialförsäkringsbalken.
16. Enligt förarbetena till den bestämmelsen kan dock, som framgått ovan, ett barn ses som sammanboende med sina föräldrar även om barnet under huvuddelen av tiden bor på annat håll, t.ex. i en gruppboende, och får sitt behov av förflyttning och övrig hjälp tillgodosett under vistelsen där.

17. Uttalandena i förarbetena talar enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening emot att sättet på vilket barnets behov av hjälp tillgodoses när barnet inte vistas i föräldrahemmet har betydelse för frågan om barnet ska anses vara sammanboende med föräldrarna. Inte heller synes syftet ha varit att formen av det andra boendet ska ha avgörande betydelse. Avgörande bör därför i stället vara med vilken regelbundenhet barnet vistas i föräldrahemmet samt omfattningen och karaktären av den vistelsen.
18. AAs son bor i föräldrahemmet regelbundet varannan vecka. Det är ostridigt att det föreligger en hushållsgemenskap mellan AA och sonen. Det innebär att de är att anse som sammanboende i den mening som begreppet har i 52 kap. 11 § 1 socialförsäkringsbalken.
19. Kammarrättens avgörande ska därför upphävas och förvaltningsrättens avgörande fastställas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Inga-Lill Askersjö, Magnus Medin, Mikael Westberg och Karin Attorps.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Max Uhmeier.